

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: V. D.
e. č. X
st. přísl. X
pobytem X
t. č. X

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2021, č. j. OAM-295/ZA-ZA11-K11-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2021, č. j. OAM-295/ZA-ZA11-K11-2021, **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ nebo „zdejší soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2021, č. j. OAM-295/ZA-ZA11-K11-2021 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho žádost

o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že vycházel z výpovědi žalobce a opatřených informací o zemi původu.
3. Z tvrzení žalobce při pohovoru dne 12. 5. 2021 a z údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany vyplývá, že žalobce pochází z města Žytomyr a živil se hraním fotbalu a podnikáním. Staral se též o svého invalidního bratra. Důvod pro opuštění vlasti spočíval v tom, že si žalobce v roce 2008 půjčil peníze od svého známého na zakoupení obchodu, ale ten v roce 2015 začal požadovat na jejich vrácení. Následně byl v roce 2016 napaden jeho bratr (foto je obsaženo ve spisu). Proto musel prodat obchod, aby mohl peníze vrátit, ale nedostal z prodeje celou částku, a proto mu zbývalo ještě doplatit 30 000 USD. Věřitel následně chtěl doplatit vše a výhrůžky se stupňovaly. Žalobce se obával vycházet z domu a také se bál o svou dceru, a proto se neobrátil ani na policii. Jeho známý má hodně peněz a vlivných přátel. Nemůže se vrátit na Ukrajinu.
4. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že Ukrajina je s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti považována za bezpečnou zemi původu. Na základě opatřených informací pak žalovaný mimo jiné doplnil, že ukrajinská vláda má pod kontrolou fungování bezpečnostních složek na území daného státu, a to s výjimkou výše uvedených oblastí. Žalobce pochází z obce Žytomyr v Zakarpatské oblasti Ukrajiny, tedy v bezpečné části Ukrajiny pod kontrolou ukrajinské centrální vlády.
5. Ve vztahu k výpovědi žalobce bylo v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázáno na skutečnost, že žalovaný nevyužil žalobcem připojenou fotografii jeho bratra, neboť identitu daného muže nelze blíže ověřit a nelze z ní vyčíst žádné azylově relevantní skutečnosti ve vztahu k žalobci. Doloženou e-mailovou komunikací žalovaný jako podklad pro rozhodnutí nepřijal, neboť tvrzené výhrůžky se datují k letům 2017 a 2018 a jsou tedy značně zastaralé.
6. Dále žalovaný uvedl stran prezentovaných obav ze známého věřitele, který žalobci vyhrožuje a vyvíjí na něj nátlak kvůli nesplacené půjčce, žalovaný podotkl, že se nejedná o nic jiného než o kriminální jednání soukromé osoby, při němž je nutno použít všechny dostupné prostředky vnitrostátní ochrany než nastoupí nástroje ochrany mezinárodní. Žalobce se neobrátil na policii a dobrovolně rezignoval na využití prostředků k ochraně svých práv. Místo toho řešil situaci radikálně a opustil vlast.
7. Žalovaný poukázal stran relevance obav žalobce na protokol o výsledku na policii ze dne 28. 4. 2021, kde žalobce takové okolnosti vůbec neuvedl, naopak vypověděl, že mu v případě návratu do vlasti nic nehrozí. Uvedené skutečnosti ukazují na ekonomické důvody jako hlavní motiv pro opuštění vlasti. Nelze také pominout zjevnou účelovost podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalobce podal

až poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění. Žalobce přicestoval do ČR již v lednu 2017, aniž by vyvinul jakoukoliv aktivitu směrem k mezinárodní ochraně. Z popisu z rejstříku trestů dále vyplývá, že bylo žalobci uloženo také soudní vyhoštění rozhodnutím Okresního soudu v Hradci Králové za padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348 odst. 1 trestního zákoníku).

8. Závěrem žalovaný zdůraznil, že žalobce nevyvrátil domněnku pojetí Ukrajiny jako bezpečné země původu, protože byly splněny zákonné podmínky k tomu, aby byla jeho žádost jako zjevně nedůvodná zamítnuta.

III. Žaloba

9. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný postupoval nesprávně, pokud posoudil žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou.
10. Žalobce především zdůraznil, že pochází z oblasti, která se nenachází v části Ukrajiny kontrolované proruskými separatisty. Má však za to, že jeho žádost o mezinárodní ochranu neměla být odmítnuta jako zjevně nedůvodná, ale měla být meritorně posouzena.
11. V prvním žalobním bodě žalobce vyložil právní úpravu institutu bezpečné země původu obsaženou v čl. 37 odst. 1 procedurální směrnice a její přílohy č. I a uvedl, že pokud část území určité země nesplňuje uvedené podmínky, nelze celou tuto zemi považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu procedurální směrnice. Vzhledem k tomu, že ČR na seznam bezpečných zemí původu zařadila Ukrajinu s výjimkou určitých oblastí, je zřejmé, že tyto oblasti nenaplnují výše uvedená kritéria. Z toho důvodu však podle názoru žalobce nelze považovat za bezpečnou zemi původu ani Ukrajinu jako celek. Žalobce dále provedl srovnání s úpravou obsaženou ve „staré“ procedurální směrnici [směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. 12. 2005 o minimálních normách (čl. 30)] a dovodil, že tato směrnice parciální úpravu (označení určité země za bezpečnou s výjimkami) umožňovala. Naproti tomu stávající (nová) procedurální směrnice takovou úpravu neumožňuje.
12. Pokud by soud přesto považoval takové vymezení bezpečné země za možné, pak nelze souhlasit s praktickým vymezením teritoriální výjimky stran Doněcké a Luhanské oblasti, která je pod kontrolou proruských separatistů. Nelze vyloučit, že nedojde ke změně situace a nebude zasaženo větší území zmíněných oblastí. Souhrnně vzato podle žalobce nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu.
13. Ve druhém žalobním bodě žalobce poukázal na individuální důvody své žádosti o mezinárodní ochranu. Popsal konkrétní problémy se soukromými osobami, proti kterým by se nedomohl v případě návratu u státních orgánů účinné pomoci. Konkrétně žalobci poukázal na svůj příběh, který vypověděl při pohovoru, a předložené výpisy z e-mailové komunikace z let 2017 – 2018 obsahující tvrzené výhrůžky. Není jasné, proč žalovaný považoval hodnocení těchto důkazů za nadbytečné.
14. Žalobce k tomu namítl, že postup žalovaného byl vnitřně rozporný, neboť žalobce nepřijal jako relevantní vysvětlení původce zprávy též výpověď žalobce. Pokud měl žalovaný pochyby, kdo je původcem uvedených zpráv, měl dokazování doplnit. Závěry žalovaného o tom, že tato komunikace je staršího data (2017 – 2018) je zcela

nadbytečný, neboť není zřejmé, z čeho žalovaný dovodil, že nebezpečí již pominulo. Hodnocení důkazů bylo provedeno nezákonně.

15. Žalobce má za to, že svou část důkazního břemene unesl poskytnutím své věrohodné výpovědi a uvedených vyjádření. Následně žalovaný měl shromáždit dostatek zpráv o zemi původu, které jsou relevantní k tvrzením žalobce. To však žalovaný nesplnil, neboť zprávy o zemi původu založené ve správním spisu (Informace Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020 a Informace OAMP Ukrajina – Politická a bezpečnostní situace ze dne 25. 4. 2020) obsahují pouze zcela obecné informace, jejichž autorem je sám žalovaný. Tyto informace žalobce nepovažoval za objektivní a dostatečné ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
16. Dále žalobce obsáhle zpochybnil fungování mechanismů vnitřní ochrany na Ukrajině, a to zejm. v důsledku panující korupce, která představuje dlouhodobou charakteristiku fungování celého státu a jeho složek. Dále žalobce poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž povinnost nejdříve využít prostředky vnitřní ochrany v zemi původu nemusí být nutně splněna vždy a žadatel se přesto může kvalifikovat pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 2. 2020, č. j. 6 Azs 74/2009-51). Hodnocení dostupnosti vnitřní ochrany považuje žalobce za nepřezkoumatelné.
17. V situaci, kdy žalobce tvrdil, že věřitel má hodně peněz a vlivných přátel i mezi policisty, bylo povinností žalovaného nejprve s ohledem na informace o zemi původu, které si obstaral, a specifickou situaci žalobce vyhodnotit, je-li vůbec možné po žalobce požadovat využití vnitřní ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Žalobce má za sebou dlouhodobě probíhající výhrůžky včetně fyzického násilí ze strany soukromých osob, což žalovaný nerozporoval. Pokud však považoval výpověď žalobce za rozpornou, mohl s touto skutečností v průběhu řízení dále pracovat. Místo toho však zjednodušeně vyhodnotil žádost žalobce jako účelovou. Celé řízení s žadatelem je vedeno nikoliv zásadami správního řízení, nýbrž snahou o aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu.
18. Stran argumentu žalovaného, že žalobce neopustil Ukrajinu s cílem bezprostředně požádat o mezinárodní ochranu, poukázal žalobce na to, že žádná taková povinnost neexistuje, což potvrzuje judikatura správních soudů (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 4. 2020, č. j. 60 Az 62/2019-44).
19. Žalobce tedy shrnul, že nebyly naplněny důvody pro aplikaci ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu a žalovaný tedy měl posoudit azylově relevantní důvody žádosti. Dále je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, pokud jde o hodnocení možnosti žalobce využít vnitřní ochranu. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

20. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 7. 9. 2021 uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. K žalobní námitce ohledně toho, že rozhodnutí je založeno na nesprávném posouzení skutkového stavu věci, žalovaný uvádí, že se situací žalobce podrobně zabýval a důkladně posoudil všechny skutečnosti, které uváděl. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, který svým rozsahem odpovídá předpokladům nezbytným pro vydání zákonného rozhodnutí. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem

podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou obavy žalobce ze strany věřitele, který po něm vymáhá nesplacený dluh ve výši 30 000 dolarů.

21. Žalobce dne 12. 5. 2021 při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že do ČR přicestoval přes Polsko asi dne 1. 1. 2017, protože se obává ve vlasti o svůj život. Žalovaný pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel především z výpovědi žalobce a z informací, které si v průběhu správního řízení shromáždil k politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Na základě uvedených podkladů pak vyhodnotil, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (podrobně viz str. 3 a 4 napadeného rozhodnutí). K podkladům rozhodnutí se mohl žalobce dne 29. 6. 2021 v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu vyjádřit. Této možnosti však nevyužil a s podklady se neseznámil.
22. V rámci dokazování žalobce doložil fotografii, ke které uvedl, že je na ní zachycen jeho postižený bratr, který byl zbit věřitelem. Fotografii jako podklad pro vydání rozhodnutí žalovaný nevyužil, neboť identitu muže na fotografii nelze blíže ověřit a nelze z ní vyčíst žádné azylově relevantní skutečnosti ve vztahu k osobě žalobce, který se na fotografii ani nenachází. Žalobcem doložené výpisy e-mailové komunikace v ruském jazyce si správní orgán nenechal přeložit, neboť s jejich obsahem byl žalobcem podrobně seznámen. Obsahem byly výhrůžky věřitele, které nejsou navíc aktuální a datují se k letům 2017 a 2018 a navíc z nich nelze určit a ověřit totožnost odesílatele daných zpráv. Žalobce neprokázal, že v jeho případě nelze Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat. V případě jeho problémů ve vlasti má možnost využití ochrany kompetentních orgánů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 22/2004 ze dne 10. 3. 2004 a č. j. 4 Azs 160/2004 ze dne 13. 9. 2004). Nelze tedy dojít k závěru, že by stát nebyl schopen či ochoten žalobci pomoc poskytnout.
23. Žalovaný také připomněl, že žalobce v průběhu správního řízení vyvrátil, že by na Ukrajině někdy měl nějaké problémy se státními nebo bezpečnostními orgány, nebo že by měl nějaké potíže kvůli rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení, což jsou důvody azylově relevantní. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 3. 5. 2021, dne 30. 4. 2021 obdržel správní vyhoštění z území ČR.
24. K další námitce žalobce ohledně toho, že napadené rozhodnutí je založeno na formálním a obecném posouzení situace na Ukrajině a na základě jediného podkladu – zprávy Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze srpna 2020, nemůže žalovaný souhlasit. Tento materiál, aktuálně doplněný Informací OAMP k bezpečnostní a politické situaci v zemi ze dne 25. 4. 2020, byl zpracován v čase omezeném datem vydání na základě uznávaných a relevantních veřejně dostupných informací od orgánů státní správy nebo partnerských úřadů členských států Evropské unie. Zdroje informací jsou v textu použitých podkladů uvedeny ve formě poznámek a kompletního seznamu zdrojů včetně příslušných internetových odkazů.
25. Žalovaný ještě na doplnění uvádí, že jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se již, zda žadatel splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, a zda neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven

pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu.

V. Správní spis

26. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 12. 5. 2021.
27. Žalobce do spisu založil nedatovanou fotografii neidentifikovaného muže s podlitinami v obličeji a tampóny v nosních dírkách, z nichž muž evidentně krvácí. Dále je založena i tisková sestava z e-mailového klienta ze složky příchozích zpráv, která se týká tematicky nezaplaceného dluhu (upomínky o zaplacení), a to z období února 2017 do května 2018.
28. Dle opisu z rejstříku trestů byl žalobci uložen trest vyhoštění v délce trvání jednoho roku, a to na základě pravomocného trestního příkazu Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 29. 4. 2021, sp. zn. 2 T 19/2021. Žalovaný vyžádal též protokol o výslechu z řízení o uložení správního vyhoštění provedený Krajským ředitelstvím policie Královéhradeckého kraje dne 28. 4. 2021. Z tohoto protokolu vyplývá, že žalobce uvedl, že není žádná překážka, která by mu bránila bezpečně vycestovat do země původu. Není ani žádný důvod, proč by nemohl vycestovat z EU.
29. Podle výpovědi žalobce přijel proto, aby zajistil peníze pro svého bratra. V případě návratu na Ukrajinu mu nehrozí ani mučení, trest či nelidské či ponižující zacházení. Žalobce se nechce vrátit, protože potřebuje vydělat peníze. Dále sdělil okolnosti týkající se jeho padělaného dokladu (slovenské ID kartě).
30. Za účelem posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly do správního spisu založeny Informace OAMP ze dne 8. 8. 2020 – Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu; Informace OAMP ze dne 25. 4. 2020 – Ukrajina – Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby. Z protokolu ze dne 29. 6. 2021 dále vyplývá, že žalobce využil svého práva seznámit se s podklady pro rozhodnutí, ale jejich doplnění nenavrhoval. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

31. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 s. ř. s.), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud je místně příslušným soudem, neboť žalobce podal svou žalobu k poštovní přepravě dne 3. 8. 2021, tedy v době, kdy byl hlášen k pobytu ještě v Pobytovém středisku Zastávka v obvodu zdejšího soudu.
32. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice), tedy ke dni svého rozhodování.
33. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. bez nařízení ústního jednání.

34. Žaloba je důvodná.**A) Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu**

35. Žádost žalobce o mezinárodní ochranu byla žalovaným posouzena jako zjevně nedůvodná mimo jiné s odkazem na skutečnost, že nevyvrátil domněnku, podle které se Ukrajina (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou ruských separatistů) považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu ve spojení s § 2 bodu 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.
36. Pokud by krajský soud rozhodoval podle skutkového stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí, žalovaný by měl zřejmě pravdu, že ve vztahu k žalobci byla Ukrajina bezpečnou zemí původu. Z opatřených informací o zemi původu totiž vyplývalo, že ozbrojený konflikt na Ukrajině nelze považovat za totální, protože se omezuje na pouze východní části země, ze kterých žalobce přímo nepochází. Stejně tak ve vztahu k žalobcem uváděným obavám z povolání do armády a nasazení do bojů ve východních oblastech z dotčených informací vyplývalo, že odpírání vojenské služby lze kvalifikovat jako trestný čin, ale branci mají možnost vykonávat náhradní vojenskou službu, přičemž se obecně nemají podílet na vojenských operacích. Od roku 2016 poté žádná mobilizace neproběhla, což souviselo nejen s celkovým zklidněním bezpečnosti situace, ale také se vznikem a posilováním profesionální armády. Takové závěry vyplývají i z ustálené judikatury správních soudů ke konfliktu na Ukrajině až do vypuknutí války s Ruskou federací (24. 2. 2022).
37. Z toho důvodu musí dát zdejší soud žalovanému za pravdu v tom, že v době jeho rozhodování situace na Ukrajině i přes přítomnost ruských vojsk na jejích hranicích a vzrůstající napětí nebyla vyostřená natolik, aby sama o sobě vedla k nemožnosti i nadále Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve vztahu k žadatelům pocházejícím z oblastí pod kontrolou centrální vlády. Žalobce navíc pochází z města Žytomyr, které tehdejším konfliktem na jihovýchodě Ukrajiny zasaženo nebylo, což sám žalobce přiznává. Ani formální status Ukrajiny jako bezpečné země původu nebyl v době vydání napadeného rozhodnutí zpochybňován.
38. Situace se však změnila ve čtvrtek 24. 2. 2022, kdy na velké části území Ukrajiny po invazi Ruské federace vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt, který stále přetrvává a jehož další vývoj, včetně rychlé eskalace, nelze předvídat. Jedná se o všeobecně známou a veřejně dohledatelnou informaci, kterou krajský soud nepovažuje za nutnou dokazovat při jednání (k vývoji válečného konfliktu viz např. <https://www.e15.cz/ukrajina-vs-rusko-konflikt-valka-aktualne>).
39. Přímé dopady ozbrojeného konfliktu lze v současné době vztahovat rovněž na civilní obyvatelstvo, byť není do ozbrojeného konfliktu aktivně zapojeno. Z dostupných zpráv je totiž zřejmé, že válečný konflikt se odehrává mimo jiné v obydlených oblastech, pročez tak může být ohrožen de facto každý, který se v nich bezprostředně nachází. Žalobce by tak mohl být v případě návratu do vlasti reálně ohrožen na životě a zdraví bez ohledu na skutečnost, zda bude odveden či nikoliv. Žalovaný pak své rozhodnutí založil mimo jiné na tom, že obranu Ukrajiny nadále vykonává profesionální armáda, přičemž již od roku 2016 nebyla všeobecná mobilizace vyhlášena. Jedná se o skutečnosti, které nejsou s ohledem na poslední vývoj na Ukrajině nadále

aktuální (viz např. https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/zelenskyj-vseobecna-mobilizace-vyhlaseni-ukrajina-invaze_2202242336_til).

40. Jednou z podmínek pro označení státu za bezpečnou zemi původu je, že na jeho území nedochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu [srov. § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 a přílohu I procedurální směrnice]. Tuto podmínku již Ukrajina s ohledem na aktuálně probíhající mezinárodní ozbrojený konflikt nesplňuje. Jakkoliv se v současné době konflikt postupně přesouvá především do jižních částí Ukrajiny, doposud nelze redukovat válečné akce Ruské federace proti Ukrajině pouze na tento region.
41. Z judikatury správních soudů jednoznačně plyne, že jedním z důvodů k prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle něj členské státy EU musí zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Podle čl. 52 odst. 1 procedurální směrnice se povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu čl. 46 odst. 3 této směrnice vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. S ohledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu, má toto ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po rozhodném datu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35; odkazovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz).
42. V rámci soudního řízení lze při aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod (nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16; dostupný na <https://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>).
43. Žalobce v době podání žádosti o mezinárodní ochranu či při následném podání žaloby nemohl legitimně předvídat, že ozbrojený konflikt, který byl dlouhou dobu stabilizován a omezen na východní části Ukrajiny, nakonec vyústí v rozsáhlou invazi ruských jednotek, v důsledku čehož bude na životě a zdraví přímo či nepřímo ohroženo v podstatě veškeré civilní obyvatelstvo, tedy nikoliv pouze osoby nacházející se v příhraničních oblastech, popř. podléhající výkonu vojenské povinnosti.
44. Přestože z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice neplyne požadavek, aby soudy ve správním soudnictví z vlastní iniciativy aktivně dohledávaly případné nové či další důvody (okolnosti) pro udělení mezinárodní ochrany, i Nejvyšší správní soud již připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž soudy ve správním soudnictví budou muset přihlédnout i k okolnostem konkrétně nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu. Za takovou specifickou situaci Nejvyšší správní soud označil například vypuknutí válečného konfliktu na území celé země původu žadatele o mezinárodní ochranu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, bod 22 in fine). Současná situace na Ukrajině tak podle krajského soudu představuje přesně takovou situaci, kterou musel v kontextu argumentace žalobce zohlednit.

45. Dále krajský soud k uplatněným námitkám žalobce v rámci prvního žalobního bodu poznamenává, že zpochybnění zařazení Ukrajiny jako bezpečné země na seznam bezpečných zemí původu v situaci, kdy je stanovena teritoriální výjimka, je skutečně v rozporu s cílem evropské regulace institutu bezpečné země původu ve smyslu čl. 37 procedurální směrnice. K těmto závěrům dospěl zdejší soud již v rozsudku ze dne 2. 3. 2022, č. j. 41 Az 2/2022-48.
46. V citovaném rozsudku krajský soud dospěl ohledně této právní otázky k závěrům, které korespondují s názorem žalobce v předmětné věci. Vycházel z toho, že z přípravných prací k procedurální směrnici je přitom zřejmé, že k vypuštění možnosti teritoriálních nebo personálních výjimek unijní zákonodárce přistoupil úmyslně: „Vysvětlení k návrhu procedurální směrnice uvádí, že se vypouští volitelné ustanovení, které umožňuje členským státům použít pojem bezpečné země původu na část země. Materiální požadavky vnitrostátního označení země za bezpečnou proto musí splňovat celému území dané země (srov. Rada EU. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on minimum standards on procedures in Member States for granting and withdrawing international protection (Recast) ANNEX [online], 2009, COM(2009) 554 final, s. 15, druhý a třetí odstavec odspodu. Dostupné z: <https://bit.ly/3tmtV9o>). K závěru o nemožnosti označit za bezpečnou pouze část země dospívá i odborná literatura (Viz Goodwin-Gill, Guy S., McAdam, Jane, Dunlop, Emma. *The Refugee In International Law*. 4. vyd. Oxford University Press, 2021, s. 449).
47. Krajský soud dále dovodil, že nová procedurální směrnice, na rozdíl od své předchůdkyně, upravuje společné normy pro azylové řízení a nikoliv pouze normy minimální. Lze proto předpokládat, že pokud v ustanoveních upravujících označování zemí za bezpečné výslovně nedává členským státům možnost označit jako bezpečnou pouze část země, která splňuje příslušná kritéria, pak takovou úpravu jednoduše nelze přijmout. Nic na tom nemění ani skutečnost, že v několika málo jiných zemích stále označují určité země za bezpečné s teritoriálními či personálními výjimkami (např. Ukrajinu jako bezpečnou zemi původu ovšem vymezuje z členských států EU stejně jako ČR už jen Kypr; blíže viz: <https://bit.ly/3MgqCct>, s. 7). Tato praxe z výše uvedených důvodů dnes odporuje unijnímu právu.
48. Krajský soud v předmětné věci podotýká, že žalovaný se v dalším řízení tak jako tak nemůže odvolávat z hlediska aktuální situace na seznam bezpečných zemí, kde stále Ukrajina s výjimkou označených teritorií figuruje. Citovaný názor krajského soudu sice ještě nepředstavuje ustálenou judikaturu v obdobných věcech, nicméně krajský soud nemá důvod se od něho odchýlit, a to obzvláště v případě Ukrajiny, která z materiálního pohledu nemůže nyní být považována za bezpečnou zemi. Proto považuje předmětnou námitku žalobce za důvodnou.

B) Individuální důvody žádosti a jejich hodnocení

49. Co se týká druhého žalobního bodu týkajícího se individuálního příběhu žalobce, žalovaný ho bude povinen nově vyhodnotit ve standardním režimu řízení o udělení mezinárodní ochrany, ovšem se zřetelem k aktuálním podmínkám na Ukrajině. Podrobné vypořádání těchto žalobních námitek krajským soudem je tedy v současné situaci nadbytečné, neboť hlediska hodnocení příběhu žalobce budou značně odlišná.
50. Přesto krajský soud k části námitek procesní povahy dodává, že žalovaný nepochybil, pokud nepřijal jako podklad pro rozhodnutí blíže neidentifikovanou fotku zraněného

muže s podlitinami v obličeji a krvácejícím nosem. Tato fotografie sama o sobě skutečně neprokazuje, že muž na ní zachycený je invalidní bratr žalobce. Stejně tak i výpisy z e-mailové komunikace (příchozí pošta) od známého věřitele žalobce také nedokazují intenzivní vyhrožování újmou na zdraví či dokonce životě, i když obsahují výzvy k zaplacení a připomínky existujícího dluhu žalobce. Z pohledu procesní zákonnosti jako podklad rozhodnutí zcela obстоjí také protokol z řízení o uložení správního vyhoštění ze dne 28. 4. 2021.

51. Žalovaný tedy nepochybil, pokud použil tyto skutkové poznatky k hodnocení pravdivosti a věrohodnosti azylového příběhu žalobce. Vzhledem k výše uvedeným závěrům se tak ovšem nemělo stát v režimu ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale ve standardním řízení o udělení mezinárodní ochrany.

VII. Závěr a náklady řízení

52. Krajský soud přistoupil v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice ke zrušení napadeného rozhodnutí z důvodu následné a svou povahou zásadní změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou žalovaný nemohl legitimně předvídat a zohlednit (výrok I.). Vymezení Ukrajiny jako bezpečné země původu je v současné době neaplikovatelné. Za této situace bude skutkový stav, který žalovaný vzal za základ napadeného rozhodnutí, vyžadovat rozsáhlé doplnění.
53. Proto krajský soud žalovanému ukládá, aby opětovně a na základě aktuálních informací o bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce posoudil, zda jsou v jeho případě dány důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Tímto právním názorem krajského soudu je správní orgán v dalším řízení vázán (ust. § 78 odst. 5 s. ř. s.).
54. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšnému žalobci nevznikly žádné náklady řízení a ani jejich přiznání nepožadovala. Proto krajský soud žádnou náhradu nákladů úspěšné žalobkyni nepřiznal. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, pročež nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů bylo o náhradě nákladů rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. dubna 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

